

zástavní pro pohledávku stěžovatelčinu vloženo na základě dluhopisu ze dne 18. února 1926, ohledně nezletilého substituta Ericha G-a opatrovnický schváleného, při čemž soud knihovni nařídil, by usnesení bylo doručeno Vilému G-ovi, otci substituta nezl. Ericha G-a, avšak bez dodatku, že doručení děje se mu jako otcovskému opatrovníku. Ale to vše nerozhoduje, nýbrž závažno jest, že žaloba, již stěžovatelka dobývala zmíněnou pohledávku, byla řízena jen proti fiduciářce Bedřišce G-ové a ne též proti nezl. Erichu G-ovi, ač tento společně s fiduciářkou má všechna oprávnění, jedinému vlastníku příslušející. Tím odňata byla substitutu možnost, by po případě ve sporu přednesl své námítky a zejména se vyjádřil, zda připojuje se ke smíru uzavřenému fiduciářkou. Smír takto uzavřený, na němž se zákonný zástupce nezl. Ericha G-a jménem a v zastoupení jeho nesúčastnil a jenž dále nebyl ohledně tohoto nezletilce opatrovnickým soudem schválen, není podle § 7 ex. ř. titulem způsobilým k tomu, by na jeho základě byla povolena exekuce zavedením dražebního řízení, tudíž exekuce přímo na podstatu a ne pouze na užitky jmění fideikomisární substitucí stíženého.

Čís. 7762.

Politická strana není právní osobností, nelze ji tudíž postoupiti pohledávku a nemůže ona postoupiti pohledávku dále ani přímo ani svým zástupcem.

(Rozh. ze dne 9. února 1928, Rv I 751/27.)

Žalující firma domáhala se na žalovaném nakladateli jako postupnice »Pokrokové strany« zaplacení pohledávky, jež původně patřila »Realistickému klubu«. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Nesporno jest, že »Pokroková strana«, již podle žaloby byla zažalovaná pohledávka »Realistickým klubem« postoupěna a jež pohledávku tu postoupila žalobkyni, není právnickou osobností (§ 26 obč. zák.), není podmínkem práv a závazků a není způsobilou k právním jednáním, takže její úkony nemohou míti v zápětí právní účinky. Byla-li tedy »realistickým klubem« zažalovaná pohledávka postoupěna »pokrokové straně«, nemohla tato z postupu nabývat ani práv ani závazků, nemohla platně pohledávku tu dále postoupiti žalobkyni a nemohla ani toho kterého funkcionáře zplnomocniti, by jejím jménem pohledávky té pro ni nabyl aneb ji dále převedl na žalobkyni. Tyto úkony nemohly vyvolati právní účinky ani v její prospěch, ani na její úkor. Platnost nemohou však míti ani jednání, jež kdo předsevzal na obejití těchto právních předpisů (§ 916 obč. zák.). Uvádí-li tedy první soud, že jest zjištěno svědectvím Dra Karla L-a a postupní listinou, že se v listopadu 1925

stal postup pohledávky na »pokrokovou stranu«, zastoupenou pro tuto transakci Drem Karlem L-em, který jakožto nastupující podmět práva vlastnického k postoupené pohledávce byl jménem pokrokové strany zmocněn, pohledávkou volně disponovati, nezměnilo se tím nic na neplatnosti postupu pohledávky ve prospěch »pokrokové strany«, neboť pokroková strana nemohla, jak již uvedeno, nejsouc právnickou osobou, nejsouc podmětem práv a závazků a nemajíc způsobilosti k právním činům, býti někým zastoupena a nemohla nikoho k jednáním za sebe zmocniti, nanejmé ani k tomu, by se Dr. L. za ni stal věřitelem zažalované pohledávky (neprávnicky řečeno »podmětem práva vlastnického k pohledávce«), ani k tomu, by jejím jménem pohledávkou disponoval, pokud se týče ji dále postoupil. Dr. Karel L. nemohl však býti ustanoven ani realistickým klubem za postupníka, nastupujícího za »pokrokovou stranu« jako fysiká osoba do vlastnictví k postoupené pohledávce, neboť realistický klub nebyl oprávněn ustanoviti pokrokové straně zástupce a tato, nejsouc podmětem práv a závazků, nemohla ani zástupce míti a prostřednictvím zástupce práv a závazků nabýti (§ 1017 obč. zák.). Jest též právně mylným právní názor, že byla uzavřena postupní smlouva mezi realistickým klubem a Drem Karlem L-em s právními účinky § 1394 obč. zák. Při bližším právním rozboru postupní listiny jest zjevné, že »realistický klub« chtěl postoupiti spornou pohledávku jen »pokrokové straně« a nikoli Dru L-ovi, což vyplývá i ze zvolených v listině té obrátů, jako: Realistický klub postupuje zmíněnou pohledávku do vlastnictví pokrokové strany, zastoupené předsedou Drem A. B-em, pro tuto transakci zastoupené jednatelem zemského výkonného výboru pokrokové strany pro Čechy Drem L-em, jehož plná moc je oboustranně uznána, který je zmocněn jménem pokrokové strany (tedy nikoli jménem vlastním), jako nastupující podmět vlastnického práva k pohledávce, jí volně disponovati a příjem hotovosti jménem strany pokrokové potvrzovati. Na základě postupní listiny vydávají zástupci Realistického klubu Dru L-ovi, jako zástupci pokrokové strany, veškeré doklady a prohlašují, že tímto postupem postupují se pokrokové straně, pokud se týče jejím uvedeným zástupcům veškerá práva atd. Nastupující »pokroková strana« přejímá závazek Realistického klubu vyplatiti podíly atd. Tomu na svědomí podpisy řádně splnomocněných zástupců Realistického klubu a Dra Karla L-a, jakožto zástupce pokrokové strany zplnomocněného k uzavření této úmluvy, pokud se týče k přijetí tohoto postupu. V listině stále se mluví o Dr. L-ovi jen jako o zástupci pokrokové strany a postup pohledávky se děje pouze ve prospěch »pokrokové strany«, nikdy na něho osobně, a nemá proto obrát, že »je zmocněn Dr. L. jménem pokrokové strany jako nastupující podmět vlastnického práva k pohledávce touto volně disponovati«, právního významu, jež mu nižší soudy přikládají v ten rozum, že se Dr. L. osobně stal postupníkem, že sám pro svou osobu nabyl žalobní pohledávky, neboť by tomu odporovalo znění i obsah smlouvy postupní i význam slov v ní použitých, jež svědčí pouze poměru zástupčímu Dr. L-a, jakožto representanta »pokrokové strany«. Obratem tím nelze nahra-

dití ani nedostatek právnické osobnosti »strany pokrokové« a nelze zmíněnou fikcí vyvolat v její prospěch právní účinky, neboť by to bylo pouhým obejitím zákonných předpisů, podle nichž mohou práv nabýti toliko osoby fyzické neb právnické, nikoli však strana nemající právní osobnosti, jako jest pokroková strana. Vycházejíc z tohoto právního předpokladu, nutno dojít k těmto právním důsledkům: I když se připustí, že »Realistický klub« byl právnickou osobou, jak nižší soudy předpokládají a žalovaným v první stolici nebylo ani v pochybnost uvedeno, nemohl tento klub s právním účinkem postoupiti žalobní pohledávku za žalovaným »pokrokové straně«, ježto tato není osobností v právním smyslu a nebyla způsobilou nabýti práv z postupu. Pokroková strana nemohla žalobní pohledávku dále postoupiti žalobkyni ani přímo ani svým zástupcem Dr. L-em, neboť, když nemohla, nejsouc právním podmětem, nabýti práva, nemohla ho ani míti a tudíž ani dále postoupiti, ježto nikdo nemůže více práv na jiného přenést než sám má (§§ 1394 a 442 obč. zák.). S tohoto hlediska dlužno však posuzovati i »uznání« závazku, učiněné podle zjištění nižších soudů žalovaným proti Dr. Karlu L-ovi, a slib zaplatiti mu pohledávku. Uznání dluhu dlužníkem jakožto smlouva obsahující samostatný důvod zavazující (§ 1396 obč. zák.), předpokládá platnost uznaného dluhu. Jednal-li Dr. L. při přijetí tohoto uznání a platebního slibu jménem »pokrokové strany«, bylo to bez účinku proto, že této straně pohledávka ta platně postoupena nebyla, jí nenáležela ani náležitosti nemohla. Jednal-li jménem vlastním, bylo přijetí uznání i platebního slibu bez významu, poněvadž jemu pro jeho osobu nebyla pohledávka Realistickým klubem ve skutečnosti postoupena, jak bylo již vyloženo. Postoupil-li Dr. Karel L. pohledávku tu dále žalobkyni, jak nižší soudy zjistily, nemohl postup ten míti právní účinek, poněvadž jemu samotnému pohledávka nepříslušela, a, pokud chtěl jednat jménem pokrokové strany, proto, že pohledávka straně té příslušet nemohla a nepříslušela. Žalobkyně nenabyla tudíž platně postupem zažalované pohledávky, není oprávněnou věřitelkou a není proto k žalobě aktivně oprávněna a na uznání pohledávky (§ 1396 obč. zák.) nelze se jí odvolávati, neboť proti ní žalovaný pohledávku žalobní neuznal, což ostatně nebylo ani tvrzeno ani dokázáno.

Čís. 7763.

Prodávatel (říšský Němec) jest oprávněn domáhati se na tuzemském kupiteli náhrady škody z poklesu bursovní hodnoty německých marek, v nichž byla splatna tržebná cena za dodané zboží, ocitl-li se kupitel s placením v prodlení. Převedl-li kupitel zboží do tuzemska, lze připustiti, by prodávatel počítal škodu v čsl. korunách podle poměru německých marek k čsl. korunám v době dospělosti pohledávky. Nevyhledává se, by prodávatel prokázal, že by byl kupní cenu, zaplacenou včas, přeměnil v čsl. koruny a tyto podržel až do dne, kdy bylo kupitelem skutečně placeno.